

PEDAGOGISKT
MATERIAL

Vinski och osynlighetspulvret

Innehåll

Introduktion och filmens handling	3
Filmens karaktärer och relationer	4
Filmens musik och ljudvärld	6
Superhjältar och osynlighetspulver	8
Filmrecension och synopsis	10
Specialeffekter	11

Introduktion

Längd 80 min **År** 2021

Åldersgräns 7

Regi Juha Wuolijoki

Manus Jari Olavi Rantala,
Mauri Ahola och Juha
Wuolijoki

I rollerna Kuura

Rossi, Martti Suosalo,

Pirjo Heikkilä, Mikko

Leppilampi, Fiona Iyare,

Sampo Sarkola och Minka

Kuustonen

Materialets teman: filmens ljudvärld, kompisförhållanden och mobbning, filmens karaktärer, superhjältar, filmkritik, specialeffekter och visuella effekter.

Materialet är riktat till elever i årskurs ett till fem. Filmen och det pedagogiska materialet passar speciellt bra i bild- och musikundervisningen.

Om filmen och dess handling

Juha Wuolijokis Vinski och osynlighetspulvret baserar sig på den av många generationer älskade boken från 1954: "Koko kaupungin Vinski" (Ungefär: Hela stadens Vinski).

Vinski och osynlighetspulvret utspelar sig i den påhittade staden Hömpstad, som har hamnat i en riktig brottsvåg. Inbrott och rån har blivit en del av stadens invånares vardag, och för att hjälpa polisen skulle det nu behövas en riktig superhjärte. Skolpojken Vinski lär känna en mystisk apotekare, som erbjuder Vinski möjligheten att bli Hömpstads egen hjälte.

Apotekarens hemlighet är ett osynlighetspulver, som gör att Vinski kan hjälpa staden som hamnat i klorna på kriminaliteten. Det är ändå inte lätt att vara en superhjärte, när Vinskis mamma Krista på samma gång har börjat dejta säkerhetsföretagaren Antero. Det svåraste för Vinski är ändå att hålla superhjärtearbetet hemligt. Han har lovat apotekaren att inte berätta om pulvret för någon, alltså behöver Vinski verkligen vara en osynlig hjälte för att kunna rädda Hömpstad.

Filmens karaktärer och relationer

1. Vad berättas om Vinski i filmen? Hurdan är hans familj? Hur verkar hans hem? Har han vänner?

Karaktärsutveckling

Inom filmer och böcker talar man om karaktärsutveckling när man vill visa på de olika personernas utveckling under berättelsens gång.

"I början är Vinski en ensam, bekräftelsesökande pojke, som sakta lär sig att ära och berömmelse inte är så viktigt, utan att göra gott är det viktigaste. Vinski är lite lillgammal. Hans mål är inte större eller mindre än en bättre värld", berättar Kuura Rossi som spelar Vinski i filmen i en intervju.

Källa: Yle.fi, 21.12.2021 Pia Parkkinen, fritt översatt.

2. Hurdan karaktärsutveckling sker i Vinski och osynlighetspulvret? Hur förändras Vinski under filmens gång? Förändras filmens andra karaktärer?

- 3.** Vilka andra karaktärer än Vinski finns det i filmen?
Vilken är er favoritkaraktär? Varför?
Finns det någon karaktär i filmen som ni inte gillar? Varför?
Vilken av filmens karaktärer skulle det vara roligast att spela, och varför?

Mobbning och kompisrelationer

- 4.** Vilka tråkiga saker händer åt Vinski i början av filmen?
Fundera över bl.a. ensamhet och mobbning. På vilka sätt mobbas Vinski i filmen? Vilka positiva kompisrelationer fanns det i filmen? Vilka var Vinskis vänner?

Tips!

Mieli ry har skapat en hel del material för att behandla mobbning och relationer med elever i lågstadiet. [Kolla här på Mieli ry:s hemsidor.](#)

Filmens musik och ljudvärld

Filmens olika ljud, som exempelvis ljudeffekter och musik, utgör en viktig del av filmens helhet och berättelse. Ljud är även ett effektivt sätt att skapa stämning.

- 1.** När ni kollar på filmen, lägg extra uppmärksamhet vid filmens musik och andra ljudeffekter. Om ni redan sett filmen så kan ni genom att titta på trailern påminna er om ljudvärlden i filmen. Genom att söka på "Vinski" på Youtube så hittar man också filmmusiken, som är komponerad av Lasse Enersen.
- 2.** Vilken scen eller händelse i filmen är enligt er den mest känslöväckande? T.ex. den mest skrämmande, den mest spännande, den sorgligaste eller roligaste? Vad händer där och vilka personer är med? Vad är det som gör att händelsen är exempelvis rolig eller spännande? Hurdan är ljudvärlden/musiken i denna scen/under händelsen? Hur kan man med hjälp av musik och ljud förstärka olika händelser och känslor?
- 3.** Välj en scen ur filmen som stannat i minnet, och skissa upp scenen i en serie på tre rutor. Skriv dessutom ner, ruta för ruta, vad som händer i scenen. Beskriv också hurdana typer av ljud som hörs i de olika rutorna.

- 4.** När man spelar in en film så är nästan det enda ljud som hörs skådespelarnas prat. I princip allt annat ljud sätts på ljudspåret i klippningskedet (postproduktionen) av filmen. Ofta kan också prat spelas in i ett senare skede i studio. I olika ljudarkiv kan man hitta tusentals färdiga ljud, och om ett lämpligt ljud inte finns, så skapar man det. Jobba i 2–3 personers grupper. Hitta på en kort historia, till vilken ni skapar en ljudvärld. Ljuden kan skapas t.ex. med hjälp av instrument, olika prylar, maskiner, ens egen kropp eller den egna rösten.

Tips!

För att få inspiration till uppgiften så kan ni lyssna på det år 1996 grundade bandet Cleaning Women, som är kända för sina hemgjorda instrument. De använder olika hushållsredskap som instrument; t.ex. tvättställ, skräpkorgar och trummor ur tvättmaskinen. Sök t.ex. på "Ricewestern" på Youtube.

- 5.** Planera en ljudvärld till valfri dikt eller saga, och förverkliga den. Alternativt kan ni använda något av följande exempel:

- a) En kort berättelse

Jag går på en skogsstig.

På stigen ligger det små kvistar och torra löv som prasslar under stegen.

Trädens löv susar sakta i vinden.

Det blåser långsamt upp och vinden blir allt kraftigare.

Regnet börjar droppa och snart öser det ner.

Åskan mullrar till.

Jag börjar springa.

- b) Hitta på ljud till en berättelse i vilken någon tappat bort sig och hamnat i ett övergivet hus. I huset knarrar dörrarna och fönstren smäller. Vinden viner i hörnen, det hörs konstiga ljud och släpande steg.

- c) Hur skulle ljudberättelsen till din egen morgon se ut? Eller dina kvällssysslor? Eller din skolväg?

Tips!

Mer info och uppgifter kring filmmusik och -ljud finns på [KAVI:s tjänst Filmstigen](#).

Superhjältar och osynlighetspulver

Kuura Rossi som spelar Vinski i filmen berättar i en intervju att hans favoritsuperhjärte är Marvels Iron man. Om sin egen rollfigur Vinski berättar han att *"han kan bli osynlig med hjälp av ett osynlighetspulver, och när han är osynlig så kan han gå genom väggar. Jag tycker att han är en superhjärte. Det saknas bara kostym och mantel."*

Källor: mtvuutiset.fi och yle.fi, fritt översatt.

- 1.** Fundera tillsammans på vad det egentligen betyder att vara en superhjärte? Vilka superhjältar känner ni till? Hur ser de ut? Hurdana fiender har de?
- 2.** [På Wikipedia](#) står det att superhjältar i populärkulturen är en hjältetyp med överdrivna eller övermänskliga förmågor (så kallade superkrafter). Vanliga drag i superhjärteberättelsen är att det finns en superskurk som superhjärten kämpar emot, superhjärten bekämpar alltså kriminalitet från den goda sidan men utanför rättsväsendet. Hur tycker ni att denna beskrivning passar in på Vinski?

- 3.** Bekanta er med [Wikipedias superhjärte-kategori](#) där superhjärtar finns listade. Vilken typ av superhjärte tycker ni att är intressantast? Välj en av superhjärtarna och leta fram mer info om hen. Skriv en kort presentation av superhjärten.
- 4.**
 - a) Hitta tillsammans på en ny superhjärte. Skapa en gemensam lista på karaktärens utseende, superkrafter, fiender med mera. Hurdan är er karaktär då hen inte har superkrafter? Är hen ung eller gammal? Hur lade hen märke till eller fick sina superkrafter? Är hen en tjej eller kille? Har hen en familj, har hen vänner? Vad behöver hen för att förvandlas till en superhjärte? Hurdana kläder har hen?
 - b) När beskrivningen av superhjärten är klar; skriv ensam eller tillsammans med en kompis en berättelse om superhjärten.
- 5.** Planera, rita och färglägg en bild av er superhjärte. Ordna en gemensam superhjärteutställning med alla era bilder.
- 6.** Diskutera hurdana superkrafter ni själva önskar att ni hade. Motivera era åsikter. Diskutera också om ni skulle berätta om era krafter till andra människor, eller om ni skulle vilja en hemlig superhjärte. Vill Vinski berätta om sina superhjärtedåd åt andra?

Osynlighetspulver

- 7.** Vinski blir skuffad och hamnar därför gå och köpa desinficeringsmedel och plåster från apoteket. I apoteket träffar han för första gången den lite mystiska apotekaren. Fundera på varför apotekaren valde att berätta om det hemliga osynlighetspulvret just för Vinski. Åt en hurudan person kan man enligt apotekaren ge osynlighetspulvret? För att friska upp minnet så kan ni titta på trailern till Vinski och osynlighetspulvret.
- 8.** Dra er till minnes hur osynlighetspulvret användes i filmen. Vad var pulvret gjort av?
- 9.** Skriv ner och berätta hur ni skulle använda osynlighetspulvret. Hitta på berättelser både ur de godas och de ondas perspektiv.

Filmrecension och synopsis

1. Skriv ensam eller tillsammans med en kompis en filmrecension av *Vinski och osynlighetspulvret*. Ta först reda på filmens grunduppgifter, t.ex. vem som är filmens regissör, manusförfattare och producent samt hur lång filmen är och vilken genre som filmen hör till.

- Skriv ner en kort beskrivning av filmens handling, men avslöja inte för mycket om berättelsen eller om slutet.
- Skriv ner er åsikt om filmen, och motivera den tydligt.
- Skriv exempelvis om följande saker: Vad var bäst i filmen? Hur gjorde skådespelarna ifrån sig? Till vem rekommenderar ni filmen?
- Hur många stjärnor ger ni filmen (på en skala från 1 till 5)?

2. En synopsis är en sammanfattning av filmens innehåll. Den är en slags skiss på filmens form, stil och handling. Synopsisen innehåller inga detaljer kring händelser, platser eller karaktärer.

Om det gjordes en uppföljare till *Vinski och osynlighetspulvret*, vad skulle den handla om? Hurdana problem skulle han lösa med hjälp av osynlighetspulvret i den? Vad skulle filmen heta?

Bekanta er med synopsisen till några för er bekanta filmer, och skriv sedan en synopsis till er påhittade *Vinski*-uppföljare.

Specialeffekter

En specialeffekt är en illusion, ett trick eller en gimmick som används i bl.a. filmer, teatrar, simulationer, spel och på olika publika evenemang. Med hjälp av specialeffekter kan man skapa sådana saker som annars skulle vara omöjliga att förverkliga, som är för farliga eller som kostar för mycket. Exempel på detta är en byggnad som exploderar, ett skepp som sjunker, en vulkan som får ett utbrott eller en meteorit som träffar jorden.

Specialeffekter (SFX = special effects) görs medan man spelar in filmen. Dessa är trick som kameran kan filma. Man kan t.ex. luras med hjälp av perspektiv så att små saker ser stora ut eller stora saker ser små ut. Man kan också använda olika typer av rekvisita eller skalmodeller, d.v.s. miniatyrmodeller av t.ex. ett landskap.

Visuella effekter (VFX = visual effects) talar man om då man syftar på specialeffekter som görs digitalt i postproduktionen av filmen.

I Vinski och osynlighetspulvret är det ett företag från Tammerfors, Troll VFX, som står för de visuella effekterna. Troll VFX gör också visuella effekter för t.ex. amerikanska filmer.

- 1.** Dra er till minnes vad som hände i apoteket i Vinski och osynlighetspulvret. Fundera och diskutera hur denna magi kan ha skapats.
- 2.** Försök att skapa era egna specialeffekter med hjälp av tipsen på [KAVI:s sida](#) [Filmstigen](#). På sidan finns instruktioner till hur man kan få en hel klass att rymmas i en låda, hur man gör ett försvinnandetrick eller hur man får någon att klättra upp längs med väggen.

